

базової підготовки студента, бути максимально об'єктивним і нетри-валдим за часом.

ДІЛОВІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

*О.Г. Любимов, к.т.н., доцент; О.І. Порхунов, асистент,
Полтавський університет споживчої кооперації України*

Відомо, що кредитно-модульна система навчання мотивує студен-тів до систематичної активності і самостійної роботи протягом нав-чального року, підвищення якості знань, запровадження здорової кон-куренції у навчанні, розширення можливостей для всебічного роз-криття здібностей, створення багатоступеневої системи контролю особистих досягнень.

Вирішення проблеми зростаючого інформаційного навантаження студентів та поліпшення якості засвоєння ними вивченого матеріалу здійснюється на основі використання різних активних методів на-вчання.

Одним з таких методів є «Ділові ігри» під час проведення прак-тичних та лабораторних занять. Особливого значення це набуває при вивченні технічних дисциплін, де при вирішенні конкретної проблеми необхідно точно проаналізувати вихідні дані, підібрати методику розв'язання задачі, виконати необхідні перевірки і зробити висновки.

З цією метою кафедрою загальної інженерних дисциплін розроблена і використовується у навчальному процесі методика активізації навчаль-ного процесу за кредитно-модульною системою навчання «Ділові ігри».

При розробці документа і організації ділових ігор з метою розвитку самостійного мислення студентів враховувались такі положення:

1. Тема і мета ділової гри, роль кожного учасника, його вклад в розв'язання загальної задачі. Тема формулювалася конкретно для за-цікавлення учасників.

2. Ознайомлення учасників з повісткою ділової гри в письмовому вигляді, яка містить: тему і мету гри, перелік питань, що будуть роз-глядатися, час початку і закінчення, місце проведення, прізвище учас-ників, відповідальних за розглядання питання, місце, де можна озна-йомитися з матеріалом по кожному питанню.

3. Доцільне обмеження кількості учасників ділової гри (має бути зведено до мінімуму). Бажана наявність учасників, виконуючих роль «експерта», «генератора ідей», «критика».

4. Обов'язковий інструктаж учасників про правила поведінки під час проведення ділової гри (говорить «я», висловлювати власну думку, не робить невиправданих узагальнень і т.ін.).

5. Мета і функції керівника ділової гри (пошуки оптимального рі-шення за мінімальний час, конструктивний характер обговорення, ре-гулювання напряду, коректності виступів, акцентування короткими репліками найбільш цінних виступів і пропозицій, готування чергово-сті виступів, додержання процедур гри, контроль аудиторії і дискусії, мобілізація учасників на вирішення проблеми, висловлювання похваль-них зауважень на адресу учасників, що вносять конструктивні пропо-зиції, тактичне переривання довгих і туманних виступів, підведення підсумків ділової гри).

Проведені ділові ігри на технологічному факультеті з дисципліни «Прикладна механіка» підтвердили позитивні очікування щодо під-вищення якості засвоєння студентами матеріалу, що вивчався.

Слід особливо відмітити, що кожен студент, виконуючи конкрет-ну роль під час проведення ділової гри, знаходився в стані мобілізації щодо її виконання і мав активізувати власні розумові здібності.

Рахуємо, що набуття навичок вирішувати самостійно конкретні на-вчальні задачі приводить до впевненості майбутніх спеціалістів роз-в'язувати складні виробничі завдання.

НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ: УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

*Л.Ф. Крещенко, к.т.н., доцент; Л.А. Негребецька, к.е.н., доцент,
Полтавський університет споживчої кооперації України*

Відповідно до вимог сучасної вищої школи, болонської угоди, освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної про-грами студенти фаху «Економічна кібернетика» при вивченні дисцип-лін мають працювати аудиторно – на лекційних, практичних чи лабо-раторних та індивідуальних заняттях, а також вивчати певні питання кожного курсу самостійно, причому частка самостійної роботи є знач-ною. Зокрема, загальна кількість годин з дисципліни «Проектування баз даних» становить 144 год, а кількість годин, винесених на само-стійне вивчення складає 80 год. З дисципліни «Мова SQL» відповідно 108 год та 40 год, «Веб-програмування» – 108 год та 40 год, «Економі-ко-математичне моделювання» – 180 год та 109 год, «Моделювання економіки» – 216 год та 103 год, «Математичні моделі в менеджменті та маркетингу» – 81 год та 43 год, «Моделювання економічної динамі-ки» – 81 год та 52 год. Відповідно можна вирахувати частку самостій-ної роботи для кожної з перелічених дисциплін відповідно становить 56, 37, 37, 61, 48, 53, 64 %, що в середньому складає 51 %. Очевидною є необхідність правильної організації самостійної роботи студентів з метою якісного засвоєння матеріалів курсів. Це потребує насамперед

управління з боку викладача – має бути чітка постановка задачі та контроль її виконання.

Пропонована модель організації самостійної роботи полягає в наступному. Насамперед викладач у відповідності до програми курсу пропонує студентам перелік теоретичних питань, що винесені на самостійне вивчення. Контроль може бути здійснено наступними способами – перевірка записів у відповідності до пропонованих теоретичних питань, причому це може бути як рукописний конспект, так і електронна його форма. Самостійна робота студента фаху «Економічна кібернетика» обов'язково має включати практичні завдання. На самостійне вивчення можуть бути винесені вже відомі і розроблені алгоритми, коли студент має необхідну базу для засвоєння матеріалу курсу. Також можна практикувати самостійне розв'язування варіантів задач, створення фрагментів коду програм для реалізації практичних задач. Зокрема, з дисципліни «Проектування баз даних» на самостійне вивчення доцільно винести теоретичне вивчення та практичну реалізацію налагодження середовища сервера баз даних Microsoft SQL Server, налагодження клієнтських місць для доступу для цього сервера, створення облікових записів користувачів з відповідними правами та обмеженнями.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙ З ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

*С.С. Ніколенко, д.е.н., професор; І.О. Пінчук, к.е.н., доцент,
Полтавський університет споживчої кооперації України*

Мультимедійні презентації як засіб навчання у вітчизняній методичній літературі ще не отримали ґрунтовної методичної розробки: у вітчизняній літературі відповідного напрямку увага наголошується в основному на позитивних рисах даного засобу, а методика його використання обмежується лише окремими рекомендаціями. З іншого боку, техніка публічних презентацій є досить затребуваною у діяльності бізнесменів, політиків, керівників та публічних осіб взагалі. І тому на ринку економічної літератури та платних освітніх послуг пропонується велика кількість різноманітних тренінгів та електронних навчальних курсів по проведенню презентацій. Такі джерела та тренінги мають досить ґрунтовний рівень практичної розробки і здебільшого спрямовані на їх використання безпосередньо у бізнесі.

Серед основних вимог та рекомендацій до використання аудіо-візуальних засобів навчання слід виокремити наступні.

1. **Зрозуміла наочність слайдів**, зміст якої полягає у необхідності:

– пояснювати кожен слайд (аудиторія може не здогадатися, що зображено на ньому);

– синхронізувати наочну ілюстрацію і словесне повідомлення (глядач може заплутатися, коли доповідач переходить до наступного пункту, в той час, як на екрані залишається ілюстрація від попереднього пункту);

– не читати підряд всі слова і цифри на слайді (це і так може бути зрозуміло).

2. Чіткість і точність слайдів:

– назви заголовків, ключові слова і підписи під ілюстраціями друкувати чорним кольором (кольорові надписи здаються меншими порівняно із чорними, тому для них потрібно збільшувати шрифт);

– кожний підпункт відокремлювати спеціальними позначками (жирними крапками, прямокутниками або стрілками);

– для назв та тексту використовувати тільки ключові слова;

– вибирати «читабельний» шрифт (прямий шрифт підходить для заголовків, курсив – для тексту із ключових слів або підписів під ілюстраціями);

– обмежити використання тільки великих букв, курсиву та шрифту з тіннями (на слайді такі букви зливаються і їх важко відрізнити одну від одної);

– підтвердити достовірність даних на слайді назвою джерела інформації (усно або письмовою зноскою на слайді);

– дотримуватися послідовності у тому, про що говориться, і у тому, що написано (наприклад, у одиницях виміру).

3. Необхідна і достатня кількість слайдів:

– використовувати один слайд на кожні 1–3 хвилини (рекомендовано для бізнес-презентацій);

– запобігати надмірності інформації на слайдах та демонстрації одного слайду досить тривалий час;

– кожен слайд присвячувати одному питанню та формувати його із 6–8 рядків підпунктів (за умови гарної «читабельності» тексту).

– для висвітлення складних питань використовувати багатошарові слайди (наступний слайд як частина попереднього, яка його деталізує), які слід показувати поступово, по частинам.

4. Помірність у використанні кольорів:

– використовувати не більше 2-3 кольорів;

– використовувати контрастні кольори для протиставлення, «активні» (яскраві) кольори – для акцентування уваги, «пасивні» (спокійні) – для позначення другорядних деталей;

– використовувати доповнюючі (парні, протилежні у спектрі) кольори, зокрема, жовтий-фіолетовий, червоний-зелений, оранжевий-